

Welkom namens de Vlaamse bisschoppen, Mgr. Koen Vanhoutte, hulpbisschop aartsbisdom voor vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen

Geachte aanwezigen, dames en heren,

in naam van de Vlaamse bisschoppen heet ik u van harte welkom op deze studiedag over 'religieus erfgoedbeheer in de praktijk'. 'k Doe het met een warme dank aan CRKC-PARCUM voor de organisatie van deze dag. Dank ook aan de kerkraad en de parochieverantwoordelijken van St.-Jozef Coloma die ons vandaag gastvrij ontvangen.

Niemand hoeft ons te overtuigen van het belang van ons rijk religieus erfgoed. De jammerlijke brand in de Notre-Dame in Parijs begin vorige week laat nog eens duidelijk zien hoeveel mensen met verschillende levensovertuigingen heel veel waarde hechten aan de eeuwenoude getuigen van geloof en cultuur. In zijn kroniek schrijft de Franse journalist Bruno Frappat over 'Notre Dame de Paris' als 'Notre-Dame de tous', een bewijs dat het land een ziel heeft en die wil bewaren doorheen de eeuwen. De emotionele reacties laten een sterke betrokkenheid zien en een oprechte zorg om ook de generatie van morgen in die rijke erfenis te laten delen.

In Vlaanderen beschikken we naast enkele grootse kathedralen over heel veel parochiekerken die alle een eigen verhaal vertellen, mogen rekenen op de belangstelling van velen maar ook zorgen wekken voor wie naar morgen kijkt.

In onze snel veranderende cultuur en samenleving kan de grote erfenis aan religieus erfgoed niet langer alleen gedragen worden door de minder talrijk geworden vitale geloofsgemeenschappen.

Bij de hertekening van het parochielandschap gaat de zorg van de pastoraal verantwoordelijken op de eerste plaats uit naar kerken waarin we ook in de toekomst op een kwaliteitsvolle manier liturgie kunnen vieren. In die kerken kan het religieus erfgoed blijvend beheerd worden binnen de oorspronkelijke religieuze doelstelling van het gebouw, weliswaar met ruimte voor andere activiteiten die met die doelstelling verenigbaar zijn.

De bisschoppen maken zelf een denkproces door waarin ze verder nadenken over waarde en betekenis van kerkgebouwen waarin weinig of geen liturgische vieringen meer (zullen) doorgaan. Ze zijn dankbaar voor allen die in dit verband hun stem laten horen.

Gedurfde en creatieve denkoefeningen zijn nodig om delen van het religieus erfgoed een gedeeltelijk of geheel nieuwe bestemming te geven. In dit zoeken dient er blijvende aandacht te zijn voor wat al of niet verzoenbaar is met de oorspronkelijke en door de architectuur ook deels blijvende betekenis die cultusruimtes oproepen. Ook dient er telkens goed afgesproken te worden wie kan instaan voor het dagelijks beheer en voor de kosten van die nieuwe projecten, bij de start én op lange termijn.

Een gedeeltelijk of geheel nieuwe bestemming voor een parochiekerk is niet steeds makkelijk te vinden. Dan dient de vraag overwogen te worden of de niet-liturgische maar wel religieuze,

culturele en symbolische betekenissen van een kerkgebouw in sommige gevallen voldoende redenen kunnen zijn om een dergelijke ruimte (tijdelijk of op langere termijn) te bewaren, zonder ingrijpende neven- of herbestemming. Ook hier zijn goede afspraken nodig over wie voor wat kan instaan bij het (tijdelijk) bewaren van een parochiekerk in afwachting van goede en haalbare projecten.

Wat ik zonet kwam op te roepen, maakt duidelijk dat de zoektocht naar (gedeeltelijk) nieuwe bestemmingen voor cultusgebouwen bijzonder delicaat en complex is. Niemand kan zeggen dat dit allemaal voor de hand ligt. Dan zouden er geen zorgen voor morgen zijn.

In die complexe zoektocht komen heel wat vragen naar boven. Ik noem er enkele. Wanneer maakt men te voortvarende en te weinig doordachte keuzes? Wanneer worden belangrijke keuzes onterecht vertraagd of tegen gehouden? Welke druk wordt door wie uitgeoefend? Om in deze delicate materies niet verloren te lopen, is het van belang dat alle betrokkenen hun visie klaar verwoorden én er heldere procedures voorhanden zijn. De bisschoppen hechten veel belang aan een open communicatie tussen alle betrokkenen met het oog op zo breed mogelijk gedragen keuzes.

Goede vrienden, 'k eindig met een oprecht woord van dank aan alle pastoraal verantwoordelijken, alles deskundigen en openbare besturen voor hun bijdrage in het samen zorg dragen voor de toekomst van het religieus erfgoed en van de parochiekerken in het bijzonder. Een bijzondere dank aan de leden van de kerkbesturen voor hun vrijwillige inzet. Ze hebben veel zorgen bij de toekomst van hun parochiekerk maar ze zorgen ook heel goed voor die bijzondere ruimte die een kerk ook morgen blijft.

Laten we zorgzaam omgaan met ons religieus erfgoed. Laten we er samen zorg voor dragen.

'k Wens u allen een vruchtbare studiedag met nieuwe inzichten, info en inspiratie.